

4. BARIERY I ZAGROŻENIA ROZWOJU GOSPODARCZEGO

4.0. BARIERY ROZWOJU GOSPODARCZEGO ZWIĄZANE Z WYPOSAŻENIEM W INFRASTRUKTURĘ TECHNICZNĄ

Do barier rozwoju gospodarczego związanych z wyposażeniem w infrastrukturę techniczną można zaliczyć:

4.1.0. W zakresie zaopatrzenia w wodę

- niepełne zwodociągowanie obszarów wiejskich w gminach miejsko-wiejskich Góra, Oborniki Śl., Ścinawa, Środa Śl.
- niepełne zwodociągowanie gmin wiejskich Długołęka, Grębocice, Jemielno, Kotła, Miękinia, Oława, Pęcław, Ruja.

4.1.0. W zakresie odprowadzania i unieszkodliwiania ścieków

- brak komunalnej oczyszczalni ścieków i sieci kanalizacyjnej odprowadzającej ścieki bytowo-gospodarcze w gminach: Jemielno, Niechlów i Ruja;
- brak systemów kanalizacyjnych i oczyszczalni ścieków na obszarach wiejskich (za wyjątkiem oczyszczalni ścieków i sieci kanalizacyjnej w miastach) w gminach miejsko-wiejskich: Oborniki Śląskie, Ścinawa i Środa Śląska;
- istniejące oczyszczalnie i sieci kanalizacyjne zlokalizowane jedynie w miejscowościach gminnych: Długołęka, Kotła, Malczyce, Pęcław i Wińsko oraz w gminie Wisznia Mała we wsi Strzeszów nie zapewniają prawidłowej gospodarki ściekowej na obszarze całej gminy.

4.1.0. W zakresie gospodarki odpadami

- brak składowisk w gminach: Wrocław, Jemielno, Wińsko;
- kończąca się eksploatacja istniejących składowisk odpadów komunalnych (składowiska eksploatowane do 2005 roku) w gminach: Brzeg Dolny, Długołęka, Góra, Prochowice, Środa Śląska, Wisznia Mała;
- brak selektywnej zbiórki odpadów w większości gmin nadodrzańskich prowadzi do szybkiego wypełniania się istniejących składowisk.

4.1.0. W zakresie zaopatrzenia w gaz

- brak doprowadzenia przewodowej sieci gazowej do miast Prochowice i Ścinawa;
- brak sieci gazowej średniego ciśnienia pozwalającej na zaopatrzenie w gaz przewodowy odbiorców na obszarach gmin Czernica, Jemielno, Kotła, Malczyce, Niechlów, Pęcław, Ruja i Wińsko;
- brak gazyfikacji obszarów wiejskich w gminach miejsko-wiejskich Brzeg Dolny, Jelcz-Laskowice, Ścinawa i Wołów.

4.1.0. W zakresie elektroenergetyki

- brak stacji 400/100 kV Zębice (gm. Św. Katarzyna) i Wrocław Zachód wraz z liniami 400 kV i 110 kV;
- niewykonanie rozbudowy stacji 220/110 kV Klecina o planowaną rozdzielnię 400 kV;
- brak 9 szt nowych stacji 110/20 kV wraz z liniami 110 kV na terenie miasta Wrocławia;

- brak stacji 110/20 kV w :Brzegu Dolnym, Oławie, Stanowicach gm.Oława, Długołęce, Mrozowie gm.Miękinia, Winsku, Wałach gm.Brzeg Dolny, Wąsoszu, Głogowie;
- niewybudowanie linii kablowych 110 kV na terenie Wrocławia;
- niezrealizowanie linii napowietrznej 400 kV relacji Klecina-Pasikurovice.

4.0. BARIERY I ZAGROŻENIA KOMUNIKACYJNE

4.2.0. Bariery i zagrożenia związane z komunikacją drogową

4.2.1.0. Gęstość sieci drogowej

Podstawową barierą ograniczającą swobodny ruch, w szczególności ruch ciężarowy i tranzytowy, jest brak pełnej sieci autostrad i dróg ekspresowych pozwalających na szybkie przemieszczanie osób i towarów oraz odciążenie dróg krajowych i wojewódzkich (droga ekspresowa S-3 (A-3), obwodnica autostradowa Wrocławia (A-8), droga ekspresowa S-5 i droga ekspresowa S-8), przy zapewnieniu znacznego bezpieczeństwa i komfortu podróży, a także odpowiedniej nośności nawierzchni.

Barierą dla aktywizacji pasma Odry jest także obecna liczba, lokalizacja i parametry przepraw mostowych – ich położenie powoduje niepotrzebne nakładanie drogi w celu przekroczenia rzeki.

Widoczna jest również mała liczba powiązań doprowadzających ruch do dróg biegnących wzdłuż Odry.

4.2.1.0. Parametry sieci drogowej

Pomimo gęstej sieci drogowej, układ drogowy pasma Odry charakteryzuje się niskimi parametrami na większości odcinków. Niskie parametry, które nie odpowiadają funkcji dróg i natężeniu oraz obciążeniu ruchu, przyczyniają się m.in. do obniżenia standardu przemieszczania się i wzrostu liczby wypadków; dotyczy to zwłaszcza dróg wojewódzkich* (nr 329, 338, 340, 341, 455) i dużej liczby dróg powiatowych, ale także niektórych odcinków dróg krajowych³ (nr 5, 8, 12, 94).

Niski standard, stan techniczny oraz niewystarczające parametry przyczyniają się do przekroczenia przepustowości na drodze wojewódzkiej nr 329 (odcinek Głogów – Potoczek), drogach wylotowych z Wrocławia: krajowych nr 5, 8, 94 i wojewódzkich: nr 395 i 455; na drodze krajowej nr 5 (odcinek Wrocław – Wisznia Mała), nr 8 (odcinek Wrocław – Długołęka) i nr 94 (odcinek Wrocław – Oława).

Niewystarczająca liczba przepraw mostowych przez Odrę powoduje znaczne wydłużenie trasy przejazdu i nadmierne obciążenie istniejących mostów; uwidoczniło się to wyraźnie podczas powodzi w lipcu 1997 r. Wszystkie mosty we Wrocławiu skupione są na odcinku niespełna 2 km, 30 km⁴ na wschód od Wrocławia zlokalizowany jest most w Oławie, a 40 km na zachód, najbliższy most istnieje w Lubiążu; kolejny most położony jest w Ścinawie (51 km od Wrocławia) i Głogowie (104 km od Wrocławia).

Małą liczbę mostów wspomagają dwie przeprawy promowe w Radoszycach i Chobieni oraz w Brzegu Dolnym, które ze względu na warunki nie są w stanie zapewnić sprawnej i ciągłej komunikacji pomiędzy obydwoma brzegami Odry.

Istniejące mosty zlokalizowane są w centrach miast, przez które przeprowadzany jest cały ruch drogowy przekraczający Odrę, co przyczynia się do intensyfikacji ruchu w centralnych rejonach miast.

³ zgodnie z nową numeracją dróg krajowych i wojewódzkich

⁴ licząc od granic miasta Wrocławia

4.2.1.0. Stan techniczny sieci drogowej

Obecna sieć drogowa jest stosunkowo gęsta, lecz jej stan techniczny, prezentowany standard, jakość nawierzchni i jej nośność stanowią skuteczną barierę dla podniesienia komfortu i przepustowości.

Do wad układu komunikacyjnego pasma Odry zaliczyć można również: nienależytą izolację dróg od terenów przyległych; niedostateczną nośność większości odcinków dróg (tworzące się koleiny); zbyt dużą dostępność dróg, która powoduje kolizje pomiędzy poszczególnymi rodzajami ruchu (ruch tranzytowy i lokalny, szybki i wolny) z jednoczesną obsługą przyległych do drogi terenów.

Zły stan techniczny mostów, który ulega systematycznemu pogarszaniu; ogranicza możliwości ruchowe przez Odrę. Wiele obiektów ma ograniczoną nośność, nie odpowiadającą współczesnemu transportowi drogowemu (większość mostów we Wrocławiu, mosty w Oławie, Ścinawie i Głogowie);

4.2.1.0. Przebieg tras drogowych

Przebieg tras drogowych (zwłaszcza dróg wojewódzkich i powiatowych) na znacznej długości przez tereny zabudowane, w tym także centra obszarów miejskich, stwarza uciążliwość dla mieszkańców i zagrożenie bezpieczeństwa. Brak obejść szczególnie dotkliwy jest dla Wrocławia, Wiszni Małej, Obornik Śląskich, Wołowa, Brzegu Dolnego, Oławy, Ścinawy, Głogowa.

Istniejące mosty nie zapewniają należytej obsługi powiatów i gmin nadodrzańskich położonych po obu brzegach Odry (np. powiat górowski jest „odcięty” od reszty województwa, a w szczególności od powiatów położonych na lewym brzegu Odry).

4.2.1.0. Powiązania komunikacyjne

Poprzez swoje położenie, drogi województwa dolnośląskiego prowadzą ruch tranzytowy na kierunkach wschód-zachód i północ-południe łącząc Europę Zachodnią z wschodnią oraz kraje północne z południowymi. Całość ruchu tranzytowego opiera się na istniejących przeprawach mostowych, powodując wzrost natężenia na drogach doprowadzających. Dzięki czemu, bez względu na klasę drogi, każda droga prowadząca do mostu na Odrze stanowi element ważniejszych szlaków komunikacyjnych województwa i Polski.

4.2.1.0. Zaplecze komunikacji drogowej

Zbyt mała liczba dużych „strategicznych” parkingów przy głównych trasach (drogi krajowe), jest to istotne dla ruchu ciężarowego przy ograniczeniach w poruszaniu się w pewnych terminach.

4.2.0. Bariery i zagrożenia związane z komunikacją kolejową

4.2.2.0. Gęstość i stan techniczny sieci kolejowej

Prawie wszystkie odcinki linii kolejowych są zelektryfikowane. Zniszczenia popowodziowe niektórych odcinków linii w trakcie powodzi w latach 1997 i 1998 objęły zamulenie rowów odwadniających, nasypy i podłoża, obiekty warsztatowe i budowlane oraz obiekty inżynierskie. Obecny stan techniczny powoduje obniżenie prędkości, a zatem wydłużanie się czasu podróży.

4.2.2.0. Ograniczenia ruchu

Stopniowe ograniczanie ilości pociągów pasażerskich i zawieszanie ruchu powoduje postępującą dekapitalizację kolejnych odcinków linii kolejowych i obiektów infrastruktury kolejowej (niskie dochody, brak konserwacji, ograniczenie inwestycji, itp.).

4.2.2.0. Niewykorzystanie potencjału sieci kolejowej

Wieloletnie niedoinwestowanie samej sieci, szczególnie linii nie zaliczanych do linii państwowych a także obiektów i urządzeń stacyjnych spowodowały widoczne obniżenie standardu i jakości oferowanych usług.

Dotkliwie dla komunikacji w rejonie aglomeracji Wrocławia jest niewykorzystanie potencjału kolejowego węzła wrocławskiego do obsługi ruchu miejskiego i podmiejskiego. Brak północnej obwodnicy aglomeracji wrocławskiej, istotnej dla przewozów towarowych, powoduje uciążliwości związane z przejazdami pociągów towarowych w pobliżu centrum miasta.

4.2.0. Bariery i zagrożenia związane z komunikacją lotniczą

Niewykorzystanie potencjału istniejących lotnisk położonych w paśmie Odry dla czarterowej komunikacji lotniczej, lotów cargo i ratownictwa lotniczego (Port Lotniczy Wrocław S.A., Lotniczy Dworzec Towarowy Wrocław Sp. z o. o., Szewce-Szymanów, Orsk).

4.0. ZAGROŻENIA OBSZARÓW PRODUKCYJNYCH ZWIĄZANE Z WODAMI POWODZIOWYMI

Podczas powodzi w 1997 roku zalane zostały liczne tereny przemysłowe zlokalizowane w granicach opracowania. Najwięcej terenów dotkniętych powodzią znalazło się we Wrocławiu. W paśmie północno-wschodnim zalane były tereny pomiędzy torami kolejowymi, a Kanałem Żeglugowym (m.in. Zakłady Chemiczne Viscoplast, Polifarb Cieszyn - Wrocław, Volvo, Polmos, Młyn Sułkowice, Aspa Przeds. Aparatury Spawalniczej), tereny pomiędzy torami kolejowymi, a kanałem Miejskim (ZNTK Zakł. Naprawcze Taboru Kolejowego, Prefabet). W paśmie centralnym WEL-TEX, tereny poradzieckie przy ul. Koziej, Port Popowice, Port Miejski, Zespół Elektrociepłowni, Remontowa Stocznia Rzeczna, tereny na północy-wschód od linii kolejowej Wrocław-Brochów (Cussons Polska, MPGC, Elektromontaż) ponadto częściowo Zakłady Chemiczne Złotniki. Poza Wrocławiem częściowo zostały zalane zakłady w Jelczu-Laskowicach (Jelcz S.A.) oraz częściowo północne obszary miasta Głogowa i Oławy.

4.0. OBSZARY WYSOKIEGO BEZROBOCIA

4.4.0. Bezrobocie

W roku 2000 na terenie objętym opracowaniem nastąpił spadek ogólnej liczby pracujących w stosunku do roku 1999. Spadek pracujących nastąpił w 26 gminach i łącznie wyniósł 21,9 tys. osób. Największy spadek zanotowano w miastach Wrocław (ok. 15 tys. osób), Głogów (ok. 2 tys.) i Jelcz-Laskowice (ok.1 tys.) i w gminach miejsko-wiejskich: Góra, Brzeg Dolny i Długołęka. Wzrost liczby pracujących wystąpił w gminach Głogów, Rudna i Oława. We wszystkich powiatach obejmujących gminy leżące w paśmie Odry nastąpił wzrost bezrobocia

szczególnie w powiecie legnickim, wołowskim i trzebnickim. Dużym udziałem bezrobotnych na wsi charakteryzowały się powiaty: wrocławski, średzki, górowski oraz legnicki.

4.4.0. Zatrudnienie w przemyśle

Stopień zatrudnienia w przemyśle w poszczególnych gminach nadodrzańskich jest zróżnicowany. Najlepszą sytuacją charakteryzowały się największe ośrodki o znacznej liczbie firm i stosunkowo zróżnicowanych branżach tj. Wrocław, Głogów i Oława. Spośród 6 miast powiatowych najniższym wskaźnikiem zatrudnienia w przemyśle charakteryzowały się Góra, Środa Śl. i Wołów. Do gmin o najniższym zatrudnieniu w przemyśle należały: Jemielno, Ruja, Ścinawa, Prochowice, Jerzmanowa, Kotla, Grębocice i gm. Oława.

4.0. OŚRODKI O NISKIEJ DYWERSYFIKACJI BRANŻOWEJ I OBSZARY MONOKULTURY PRZEMYSŁOWEJ

4.5.0. Ośrodki o niskiej dywersyfikacji branżowej

Istotnym zagrożeniem działalności gospodarczej jest niska dywersyfikacja branżowa w niektórych ośrodkach mogąca w razie dekonunktury w danej branży doprowadzić do znacznego zwiększenia bezrobocia. Takie potencjalne zagrożenie występuje w Brzegu Dln. – związane jest z dominacją działu produkcji chemikaliów i wyrobów chemicznych oraz w Jelczu - Laskowicach ze względu na przeważający dział produkcji środków transportu.

4.5.0. Obszary monokultury przemysłowej

Innym problemem dla części gmin pasma Odry jest zagrożenie związane z dominacją przemysłu wydobywczego i hutniczego (LGOM). Takim zagrożeniem spowodowanym dodatkowo brakiem rozwiniętych innych działów przemysłu charakteryzują się gminy: Ścinawa, Rudna, Grębocice, Pęcław, Głogów, Żukowice.

4.0. BARIERY I ZAGROŻENIA DLA ROZWOJU TURYSTYKI

4.6.0. Brak bazy turystycznej w gminach

W paśmie Odry jako istotne bariery i zagrożenia należy przyjąć brak infrastruktury turystycznej, głównie bazy noclegowej i informacji turystycznej:

- baza noclegowa, poziom bazy noclegowo-gastronomicznej, urządzeń rekreacyjnych i infrastruktury turystycznej na obszarach wypoczynkowych jest często niedostosowany do standardów europejskich;
- brak internetowego spójnego systemu informacji turystycznej, jak również tradycyjnego systemu informacji;
- słaby system informacyjny jest barierą w rozwoju turystyki i rekreacji w obszarze opracowania;
- zły stan techniczny wielu zabytków, głównie rezydencjonalnych jak np.: w Urazie, obniża ich atrakcyjność turystyczną jako walorów krajoznawczych, taki obraz nie służy rozwojowi turystyki w paśmie Odry;
- brak systemu ścieżek rowerowych w paśmie Odry;
- braki w przygotowaniu profesjonalnej kadry turystycznej do obsługi turystów, zwłaszcza w zakresie znajomości języków obcych;

WOJEWÓDZTWO DOLNOŚLĄSKIE

Studium zagospodarowania przestrzennego pasma Odry – **Bariery i zagrożenia**

- zbyt małe wykorzystanie możliwości zastosowania gazu do celów grzewczych w miejscowościach, klimatycznych i wypoczynkowych;
- zły stan techniczny dróg obniżający bezpieczeństwo podróżowania oraz zniechęcający turystów zagranicznych do przyjazdu;
- brak ładu przestrzennego w zagospodarowaniu miejscowości, obszarów i tras komunikacyjnych oraz niski poziom estetyki otoczenia na terenach mieszkaniowych;
- niezadowalający stan ilościowy oraz standard urządzeń sanitarnych w miejscach przebywania i obsługi turystów;
- brak punktów informacji turystycznej np. jedynie we Wrocławiu znajduje się informacja turystyczna o zasobach i walorach turystycznych gmin;
- brak katalogów i folderów promujących dziedzictwo kulturowe w paśmie Odry;
- brak usług hotelarskich wysokiej klasy, w 5 gminach istnieje baza hotelowa tj.: w gminach miejskich we Wrocławiu i Głogowie oraz w gminach m-w w Brzegu Dolnym, Obornikach Śląskich, Środzie Śląskiej;
- brak miejsc kempingowych i parkingów strzeżonych.

W poniższej tabeli na 29 gmin tylko 9 gmin, w tym dwa miasta, posiadają bazę noclegową. Natomiast w 5 gminach istnieje baza hotelowa tj.: w gminach miejskich we Wrocławiu i Głogowie oraz w gminach m-w w Brzegu Dolnym, Obornikach Śląskich, Środzie Śląskiej.

R O D Z A J B A Z Y N O C L E G O W E J															
NAZWA	RODZAJ GMINY	HOTEL	MOTEL	PENSJ	DM. WYP	SCH.	SCH.M	OŚR. WYP.	OK	DT	KAMPING	PB	PG	KA	ZU
Powiat głogowski		1													
Głogów	m	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Głogów	w	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Jerzmanowa	w	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kotla	w	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pęcław	w	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Żukowice	w	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Powiat górowski															
Góra	m-w	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Jemielno	w	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Niechlów	w	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Powiat legnicki										22	1	3		1	
Prochowice	m-w	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ruja	w	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Powiat lubiński		1												1	
Rudna	w	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ścinawa	m-w razem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Powiat oławski			1							1					
Oława	m	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Jelcz-Laskowice	m-w	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0

WOJEWÓDZTWO DOLNOŚLĄSKIE

Studium zagospodarowania przestrzennego pasma Odry – **Bariery i zagrożenia**

Oława	w	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Grębocice	w	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Powiat średzki		1													
Malczyce	w	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Miękinia	w	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Środa Śląska	m-w	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Powiat trzebnicki		1								2	2	3	3		
Oborniki Śląskie	m-w	1	0	0	0	0	0	0	0	2	1	2	0	0	0
Wisznia Mała	w	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
Powiat wołowski		1													
Brzeg Dolny	m-w	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wińsko	w	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wołów	m-w	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Powiat wrocławski		2	1			2					1		1		
Czernica	w	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Długoleka	w	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
Święta Katarzyna	m-w	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Powiat Wrocław		25	1		3						2		4		
Wrocław	m	25	1	0	3	0	0	0	0	0	2	0	4	0	0

Dane statystyczne z BDR, 1999 r

Objaśnienia -rodzaj bazy noclegowej

PENSJ - PENSJONATY

DM.WYP - DOMEK WYPOCZYNKOWE

SCH. - SCHRONISKA

SCH.M - SCHRONISKA MŁODZIEŻOWE

OŚR.WYP. - OŚRODKI WYPOCZYNKOWE

OK. - OŚRODKI KOLONIJNE

DT - DOMKI TURYSTYCZNE

PB - POLA BIWAKOWE

PG - POLA GOŚCINNE

KA - KWATERY AGROTURYSTYCZNE

ZU - ZAKŁADY UZDROWISKOWE

4.6.0. Niedoinwestowana i nie wystarczająca baza dla rekreacji i sportów wodnych

Barierą w rozwoju rekreacji i sportów wodnych jest nie wystarczająca infrastruktura turystyczna między innymi:

- zły poziom zagospodarowania portów i przystani np. zniszczona infrastruktura portu FAMABA oraz nieprawidłowe użytkowanie budynków dawnej przystani kajakowej Neptuna w Głogowie;
- brak ofert turystycznych np. zorganizowanych wycieczek czy indywidualnej rekreacji po Odrze. Jedynie we Wrocławiu jest wykorzystywany żeglowny szlak wodny. W okresie od maja do października odbywają się rejsy trzema statkami po Odrze.
- brak zorganizowania usług turystycznych na lądzie w powiązaniu z żegludowym szlakiem wodnym;

- brak wyznaczonych szlaków turystycznych łączących najcenniejsze walory środowiskowe i kulturowe w paśmie Odry.